

EUROOPAN PARLAMENTTI

2009 - 2014

Istuntoasiakirja

10.9.2012

B7-0436/2012

PÄÄTÖSLAUSELMAESITYS

komission varapuheenjohtajan / unionin ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkean edustajan julkilausuman johdosta

työjärjestyksen 110 artiklan 2 kohdan mukaisesti

oikeuden käyttämisestä poliittisiin tarkoituksiin Venäjällä
(2012/2789(RSP))

Charles Tannock, Marek Henryk Migalski, Paweł Robert Kowal, Ryszard Antoni Legutko, Tomasz Piotr Poręba, Roberts Zīle, Ryszard Czarnecki
ECR-ryhmän puolesta

**Euroopan parlamentin päätöslauselma oikeuden käyttämisestä poliittisiin tarkoituksiin Venäjällä
(2012/2789(RSP))**

Euroopan parlamentti, joka

- ottaa huomioon Euroopan yhteisöjen ja niiden jäsenvaltioiden sekä Venäjän federaation välisen nykyisen kumppanuus- ja yhteistyösopimuksen¹ ja vuonna 2008 käynnistetyt neuvottelut EU:n ja Venäjän välisestä uudesta sopimuksesta,
 - ottaa huomioon käynnissä olevat neuvottelut uudesta sopimuksesta, joka tarjoaa uudet kattavat puitteet EU:n ja Venäjän välisille suhteille, sekä vuonna 2010 käynnistetyn "nykyaikaistamista koskevan kumppanuuden",
 - ottaa huomioon Etyjin, demokraattisten instituutioiden ja ihmisoikeuksien toimiston (Etyj/ODIHR), Etyjin parlamentaarisen yleiskokouksen sekä Euroopan neuvoston parlamentaarisen yleiskokouksen antaman julkilausuman, joka perustui 4. joulukuuta 2011 pidettyjen Venäjän duuman vaalien kansainvälisen vaalitarkkailuvaluuskunnan työhön,
 - ottaa huomioon EU:n korkean edustajan Catherine Ashtonin 11. toukokuuta 2012 antaman lausunnon oppositiojohtajien pidätyksistä Moskovassa sekä 12. kesäkuuta 2012 antaman lausunnon uudesta julkisista mielenosoituksista säätelevästä laista,
 - ottaa huomioon kansalaisjärjestöjä Venäjällä sääntelevään lainsäädäntöön sisältyvän 20. heinäkuuta 2012 annetun lain, jolla muutetaan tiettyjä Venäjän federaation säädöksiä, jotka koskevat muiden kuin kaupallisten, ulkomaisten agenttien tehtäviä hoitavien organisaatioiden toiminnan sääntelyä,
 - ottaa huomioon aikaisemmat mietintönsä ja päätöslauselmansa EU:n ja Venäjän suhteista ja Venäjän tilanteesta sekä viimeksi järjestetyistä Venäjän duuman ja presidentin vaaleista,
 - ottaa huomioon EU:n ja Venäjän ihmisoikeusvuoropuhelun,
 - ottaa huomioon työjärjestyksen 110 artiklan 2 kohdan,
- A. ottaa huomioon, että Venäjän federaation perustuslaissa taataan Venäjän kansalaisille täydet oikeudet ja vapaudet; ottaa huomioon, että Venäjä on sitoutunut suojelemaan ja edistämään ihmisoikeuksia, perusvapauksia ja oikeusvaltion periaatteita, sillä se on Euroopan neuvoston sekä Euroopan turvallisuus- ja yhteistyöjärjestön Etyjin jäsen ja se on allekirjoittanut lukuisia kansainvälisiä sopimuksia, kuten Euroopan ihmisoikeussopimuksen, ihmisoikeuksien yleismaailmallisen julistuksen, kansalaisoikeuksia ja poliittisia oikeuksia koskevan kansainvälisen yleissopimuksen sekä

¹ EYVL L 327, 28.11.1997, s. 3.

taloudellisia, sosiaalisia ja sivistyksellisiä oikeuksia koskevan kansainvälisen yleissopimuksen;

- B. toteaa, että Vladimir Putinin aikakaudella Venäjän federaatiossa ei tunneta riittävästi luottamusta oikeusvaltioon ja oikeuslaitoksen riippumattomuuteen, oikeudelliset menettelyt eivät selvästikään täytä kansainvälisesti tunnustettuja normeja ja niitä käytetään poliittisiin tarkoituksiin;
- C. katsoo, että opposition aktivistien pidättäminen ja vankila- ja vankisiirtolatuomioiden langettaminen ovat poliittinen keino Venäjän poliittisen opposition johtajien pelottelemiseksi;
- D. ottaa huomioon, että presidentti Putin on julistanut, että Venäjän on päästävä nopeasti eroon laajamittaisesta korruptiosta ja että presidentti on sitoutunut julkisesti vahvistamaan oikeusvaltion periaatteita Venäjällä ja ilmaissut huolensa Venäjän oikeuslaitoksen ja oikeusjärjestelmän riippumattomuudesta;
- E. toteaa, että 9. kesäkuuta 2012 annettuun lakiin julkisista mielenosoituksista tehdyillä uusilla tarkistuksilla otetaan käyttöön suuria sakkoja laittomiin julkisiin kokoontumisiin osallistuville henkilöille sekä pakkotyötuomioita henkilöille, jotka haittaavat jalankulkijoiden ja ajoneuvojen liikkumista tai jotka osallistuvat vammojen aiheuttamiseen; ottaa huomioon, että tämän lain mukaisesti henkilöt, joille määrätään toistamiseen hallinnollinen seuraamus, eivät voi järjestää mielenosoituksia;
- F. ottaa huomioon, että riippumattomat kansalaisjärjestöt ja kansalaisyhteiskunnan toiminta ovat demokratian ja nykyaikaisen yhteiskunnan kulmakiviä, ottaa huomioon, että duuman antamalla uusilla kansalaistoimintaa koskevilla säädöksillä asetetaan ulkomaista tukea saaville kansalaisjärjestöille lisää vaatimuksia, niitä luonnehditaan "ulkomaisten agenteiksi", herjaaminen kriminalisoitiin uudelleen ja otettiin käyttöön mahdollisuus sulkea verkkosivustot, joiden sisältö vaikuttaa epäasianmukaiselta; katsoo, että uudella kansalaisyhteiskuntaa koskevalla lailla estetään Venäjän yhteiskunnan muuttaminen ja rajoitetaan sen kehitystä sekä torjutaan opposition toimintaa nostamalla sen taloudellista ja poliittista hintaa;
- G. toteaa valtiosta riippumattomien järjestöjen ilmoittaneen jatkavansa ulkomaisen tuen vastaanottamista, mutta että ne eivät aio rekisteröityä "ulkomaisiksi agenteiksi", vaan aikovat vastustaa lakia tuomioistuimissa;
- H. ottaa huomioon, että Euroopan parlamentti ei pitänyt viimeksi järjestettyjä duuman vaaleja vapaina tai oikeudenmukaisina; ottaa huomioon, että Vladimir Putinin noustua valtaan Venäjällä maassa ei ole järjestetty kertaakaan länsimaisten tarkkailijoiden vapaiksi ja demokraattisiksi tunnustamia vaaleja;
- I. ottaa huomioon, että Yhdysvaltain senaatin valiokunta antoi 26. kesäkuuta 2012 yksimielisesti lakiesityksen, jolla kielletään ihmisoikeusrikkomuksista epäiltyjen Venäjän viranomaisten maahantulo Yhdysvaltoihin ja joka nimettiin "Magnitskyn laiksi" kunnianosoituksena Sergei Magnitskylle, joka kuoli vankilassa vuonna 2009 paljastettuaan Venäjän verohallinnossa ja sisäasiainministeriössä esiintynyttä korruptiota; toteaa, että Magnitskyn pidätyksestä ja kuolemasta on muodostunut monien ihmisten

mielessä Venäjän epäoikeudenmukaisuuden symboli; ottaa huomioon, että Venäjä on tuominut kyseisen lakiesityksen hyväksymisen;

- J. toteaa, että Venäjän syyttäjävirston tutkintakomitean puheenjohtaja Alexander Bastrykin esitti tappouhkauksia riippumattoman viikkolehden Novaja Gazetan varapäätoimittaja Sergei Sokolovia kohtaan;
- K. toteaa, että Smolenskin piirituomioistuin langetti 28. elokuuta 2012 opposition rekisteröimättömän "Toinen Venäjä" -puolueen aktivisti Taisiya Osipovalle kahdeksan vuoden vankeustuomion gulagissa; toteaa, että Taisiya Osipova kiisti syyllisyytensä; toteaa, että hänen aviomiehensä on Sergei Fomchenkov, yksi "Toinen Venäjä" -puolueen johtohahmoista;
- L. ottaa huomioon, että uusi verkkosivustoja säätelevä laki, jolla on määrä suojella lapsia pornografialta ja asettaa epäasianmukaiset sivustot "mustalle listalle", johtaa demokraattisen opposition, vapaiden tiedotusvälineiden ja kansalaisyhteiskunta-aktivistien välittämien tietojen mielivaltaiseen sensurointiin;
- M. katsoo, että EU:n on ehdottomasti puhuttava yhdellä äänellä ja osoitettava keskinäistä solidaarisuutta ja yhtenäisyyttä suhteissaan Venäjän federaatioon;
- N. ottaa huomioon, että EU ja Venäjä ovat todenneet nykyaikaistamista koskevasta kumppanuudesta antamassaan yhteisessä lausunnossa, että osapuolten välisten suhteiden kehittäminen perustuu sitoutumiseen kunnioittaa demokraattisia periaatteita, perusoikeuksia, ihmisoikeuksia, oikeusvaltion periaatteita sekä oikeuslaitoksen riippumattomuutta; katsoo, että nykyaikaistamista koskeva kumppanuus olisi sisällytettävä olennaisena osana uuteen kumppanuus- ja yhteistyösopimukseen;
- 1. korostaa, että EU:n ja Venäjän välisten suhteiden kehittyminen riippuu ponnisteluista vahvistaa demokratiaa, oikeusvaltiota ja ihmisoikeuksien noudattamista Venäjän federaatiossa;
- 2. panee merkille, että maaliskuussa 2012 pidettyjen Venäjän presidentinvaalien jälkeen on Venäjän federaatiossa hyväksytty nopeasti joukko sorron mahdollistavia lakeja, joilla rajoitetaan ensimmäistä kertaa Neuvostoliiton jälkeisen ajan Venäjän historiassa perustavalla tavalla samanaikaisesti kolmea perusvapautta: ilmaisu-, kokoontumis- ja yhdistymisvapautta; toteaa, että tämä ennennäkemätön lakipaketti on selvästi Venäjän viranomaisten vastatoimenpide lukuisiin talvella ja keväällä 2012 järjestettyihin julkisiin mielenosoituksiin; katsoo, että näiden lakien hyväksymisen - jota säästi hallituksen vihamielinen retoriikka mielenosoituksiin osallistuneita henkilöitä, poliittista oppositiota, ihmisoikeuksien puolustajia ja kansalaisjärjestöjä kohtaan - seurauksena valtiosta riippumattomien järjestöjen toiminnalle asetetut oikeudelliset ja poliittiset ehdot ovat heikentyneet merkittävästi;
- 3. kehottaa Venäjää täyttämään velvoitteensa ihmisoikeuksien ja oikeusvaltion periaatteen alalla sekä oikeudellisten menettelyjen riippumattomuuden osalta, sillä se on Euroopan neuvoston sekä Euroopan turvallisuus- ja yhteistyöjärjestön Etyjin jäsen ja se on allekirjoittanut lukuisia kansainvälisiä sopimuksia, kuten Euroopan ihmisoikeussopimuksen, ihmisoikeuksien yleismaailmallisen julistuksen,

kansalaisyhteisöjä ja poliittisia oikeuksia koskevan kansainvälisen yleissopimuksen sekä taloudellisia, sosiaalisia ja sivistyksellisiä oikeuksia koskevan kansainvälisen yleissopimuksen;

4. kehottaa korkeaa edustajaa / varapuheenjohtajaa sekä komissiota tukemaan johdonmukaisesti ja vakaasti kansalaisjärjestöjen aktivisteja ja uusien ruohonjuuritasolla toimivien yhteiskunnallisten liikkeiden edustajia, jotka vastustavat Venäjän viranomaisten demokratian vastaisia käytäntöjä; kehottaa EU:ta painostamaan jatkuvasti Venäjän viranomaisia, jotta nämä alkaisivat noudattaa Etyjin määrittämiä ihmisoikeuksia, demokratiaa, oikeusvaltiota ja oikeuslaitoksen riippumattomuutta koskevia normeja;
5. tuomitsee voimakkaasti duuman antaman uuden lainsäädännön julkisista mielenosoituksista ja kansalaisjärjestöistä ja kehottaa Venäjän viranomaisia tarkastelemaan uudelleen julkisia mielenosoituksia ja valtiosta riippumattomia järjestöjä koskevaa uutta lainsäädäntöä sekä poistamaan riippumattomien kansalaisjärjestöjen ja kansalaisyhteiskunta-aktivistien toiminnalle asetetut rajoitukset; kehottaa sisällyttämään täsmällisiä oikeudellisia säännöksiä uuteen lainsäädäntöön, jotta vältetään mahdollisuudet tulkita uusia säädöksiä monin eri tavoin ja käyttää niitä poliittisiin tarkoituksiin;
6. pitää hyvin huolestuttavina kansalaisjärjestöjen toimintaa Venäjällä säätelevään lainsäädäntöön 20. heinäkuuta 2012 annetulla lailla tehtyjä muutoksia, joilla ulkomailta tukea saavat valtiosta riippumattomat järjestöt leimataan "muiksi kuin kaupallisiksi, ulkomaisten agenttien tehtäviä hoitaviksi organisaatioiksi";
7. korostaa, että valtiosta riippumattomien järjestöjen kutsuminen "ulkomaiden agenteiksi" on historiallisista syistä johtuvaa tahallista tosiasioiden vääristelyä, joka synnyttää kielteisiä mielleyhtymiä ja leimaa ulkomaista rahoitusta saavia järjestöjä ja heikentää siten niiden yleistä kannatusta Venäjällä;
8. korostaa, että uudessa laissa "poliittisen toiminnan" määritelmä on tarkoituksellisesti jätetty epämääräiseksi eikä se perustu oikeudellisiin käsitteisiin, minkä vuoksi kansalaisjärjestöjen ja niiden jäsenten on mahdotonta tietää, rikkovatko ne lain säännöksiä vai eivät, ja katsoo, että tämä luo myös edellytykset lain väärinkäytölle ja sen valikoivaan ja poliittisesti motivoituun soveltamiseen;
9. kehottaa EU:ta hyväksymään Venäjän ihmisoikeustilannetta koskevat ulkoasiainneuvoston päätelmät, joissa korostetaan EU:n huolta Venäjän sitkeästi vihamielisestä ihmisoikeusilmapiiristä, myös sitä, että kansalaisyhteiskunta tarvitsee tilaa voidakseen toimia ilman kohtuuttomia rajoituksia, sekä ihmisoikeuksien puolustajien ja kansalaisyhteiskunta-aktivistien turvallisuutta; on huolissaan jatkuvasta kidutuksen, jatkuvien ihmiskaappausten ja muiden vakavien rikkomusten laajasta rankaisemattomuudesta Venäjän federaation alueilla, ja korostaa, että Venäjä voi puuttua mainittuihin rikkomuksiin panemalla Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen tuomiot kaikilta osin täytäntöön;
10. panee merkille, että sen lisäksi, että nykyaikaistamista koskeva kumppanuus sisältää taloudelliset ja tekniset kysymykset ja haasteet, sen on toisaalta perustuttava myös laajaan yhteistyöhön erityisesti oikeusvaltion periaatteiden, ihmisoikeuksien suojelun ja luotettavan oikeusjärjestelmän kehittämisen aloilla;

11. suhtautuu myönteisesti Yhdysvaltain senaatin valiokunnan hyväksymään lakiesitykseen, jolla kielletään niiden Venäjän viranomaisten maahantulo, joiden epäillään syyllistyneen ihmisoikeusrikkomuksiin; tukee Kanadan, Yhdistyneen kuningaskunnan, Alankomaiden ja Puolan parlamenteissa käynnistettyjä Magnitskyn tapausta koskevia oikeudellisia aloitteita; rohkaisee komissiota ja jäsenvaltioita hyväksymään samankaltaisia säädöksiä; vaatii lisäksi, että Venäjän viranomaiset peruvat käsittämättömät Sergei Magnitskyä vastaan tämän kuoleman jälkeen nostamansa syytteet;
12. palauttaa mieleen Mikhail Hodorkovskin ja Platon Lebedevin toisen oikeudenkäynnin poliittisen kontekstin ja valikoivan oikeudenkäytön sekä miehille langetut tuomiot, joilla heidän pitkät vankeustuomionsa pidettiin voimassa; toteaa, että tapa, jolla tuomioistuinta käytettiin tässä tapauksessa poliittisiin tarkoituksiin, oli yksi pahimmista esimerkeistä siitä, miten Venäjän oikeuslaitos ei ole riippumaton; kehottaa presidentti Vladimir Putinia noudattamaan täysin presidentin ihmisoikeustoimikunnan tähän tapaukseen liittyviä suosituksia ja panemaan ne täytäntöön kokonaisuudessaan;
13. palauttaa mieleen jo kauan jatkuneen Mikhail Hodorkovskin tapauksen, jota pidetään yhtenä kaikkein räikeimmistä esimerkeistä oikeuslaitoksen valikoivasta käytöstä ja soveltamisesta poliittisiin tarkoituksiin Venäjän federaatiossa; toteaa, että johtavat ihmisoikeusjärjestöt ja oikeusasiantuntijat ovat tunnustaneet ja tuominneet Hodorkovskia vastaan nostettujen syytteiden poliittisen luonteen; palauttaa mieleen, että sen jälkeen kun Hodorkovski oli tuomittu toisessa oikeudenkäynnissään jatkamaan pitkää vankeustuomiotaan, Amnesty International totesi hänen olevan mielipidevanki;
14. tuomitsee jyrkästi kaikki Venäjän viranomaisten kansalaisyhteiskunnan ja demokraattisen opposition edustajia vastaan kohdistamat sortotoimet;
15. panee merkille, että Venäjän viranomaiset nauttivat suurta hyväksyntää, kun kyse on julkisten uskonnonharjoituspaikkojen suojelun sääntelemisestä; pitää kuitenkin erittäin huolestuttavina punkyhtye Pussy Riotille langetetuista kohtuuttoman ankarista rangaistuksista;
16. on huolestunut Falun Gong -uskonnollisen liikkeen jäsenten oikeuksien rikkomisesta Venäjällä käynnistetyn oikeudellisen menettelyn kuluessa, sekä siitä, että Venäjän korkein oikeus hylkäsi Falun Gongin valituksen 4. heinäkuuta 2012;
17. on vakavasti huolestunut muista poliittisia tarkoituksia varten vireille pannuista oikeudenkäynneistä, erityisesti rikossyytteistä niitä tiedemiehiä vastaan, joita epäillään vakoilusta ja yhteistyöstä ulkomaisten tieteellisten instituutioiden kanssa, opposition aktivisti Taisija Osipovan tuomitsemisesta kahdeksaksi vuodeksi rangaistussiirtolaan sellaisen oikeudenkäynnin päätteeksi, jota pidetään poliittisesti tarkoitushakuisena, jossa käytettiin epäilyttäviä ja mahdollisesti tekaistuja todisteita ja joka ei täyttänyt oikeudenmukaiselle oikeudenkäynnille asetettuja vaatimuksia, yli tusinan Moskovassa 6. toukokuuta pidettyyn mielenosoitukseen (jota kutsutaan virheellisesti "massamellakaksi") osallistuneen henkilön pidättämisestä ja rikossyytteiden nostamisesta heitä vastaan poliittisista syistä, sekä opposition aktivisteja, kuten Alexei Navalnya, Boris Niemcovia ja Sergei Udalcovia vastaan käynnistetyistä rikostutkinnoista;

18. kehottaa komissiota tukemaan kansalaisyhteiskunnan vahvistamista Venäjällä; korostaa, että ilman kansainvälistä tukea kansalaisyhteiskunnan järjestöt voivat menettää asemiaan ja jäädä jälkeen;
19. pyytää komissiota tarjoamaan tukea valtiosta riippumattomille järjestöille sekä ihmisoikeuskysymyksiä ja tuomioistuinten riippumattomuutta Venäjän federaatiossa tarkkaileville instituutioille ja järjestöille;
20. kehottaa puhemiestä välittämään tämän päätöslauselman neuvostolle, komissiolle, jäsenvaltioiden hallituksille ja parlamenteille, Venäjän federaation hallitukselle ja parlamentille, Georgian hallitukselle ja parlamentille, Euroopan neuvostolle sekä Euroopan turvallisuus- ja yhteistyöjärjestölle.